

Sygn. akt II Ka 165/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 sierpnia 2017r.

Sąd Okręgowy w Koninie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSO Agata Wilczewska – spr.

Sędziowie: SSO Iwona Złoty

SSO Robert Rafał Kwieciński

Protokolant : st. sekr. sąd. Irena Bąk

po rozpoznaniu w dniu 11 sierpnia 2017r.

sprawy **A. F. i M. F.**

oskarżonych z art.164§2k.k. w zw. z art.163§1pkt2k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez pełnomocnika oskarżyciela subsydiarnego Wspólnoty Mieszkaniowej (...) w K.

od wyroku Sądu Rejonowego w Koninie

z dnia 3 lutego 2017r. sygn. akt II K 898/15

I. Utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok.

II. Zasądza od oskarżyciela subsydiarnego Wspólnoty (...) w K. na rzecz Skarbu Państwa wydatki za postępowanie odwoławcze w kwocie 20zł oraz na rzecz oskarżonych A. F.

i M. F. kwoty po 840zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym.

Robert Rafał Kwieciński Agata Wilczewska Iwona Złoty

Sygn. akt II Ka 165/17

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 3 lutego 2017 r. Sąd Rejonowy w Koninie, sygn. akt II K 898/15, oskarżonych A. F. oraz M. F. uniewinnił od tego, że

w okresie od 2007 – 2011 w K., podczas robót remontowo – budowlanych na podwórzu i w budynku posesji położonej w K. przy ul. (...) oraz podczas wykonywania wykopów głębinowych, działając przez swojego pełnomocnika w osobie D. P. (1), działając nieumyślnie, spowodzili bezpośrednie niebezpieczeństwo zdarzenia zagrażającego życiu lub zdrowiu wielu osób, tj. mieszkańców budynku położonego w K. przy ul. (...), albo mienia w wielkich rozmiarach mającego postać możliwości zawalenia się budowli położonej w K. przy ul. (...) poprzez ujawnienie się na niej pęknięć i zarysowań strony zewnętrznej przedmiotowego budynku oraz mającego postać rozszczelnienia ścian nośnych, zapadnięcia podłoża oraz rozwarstwienia konstrukcji schodów na poziomie piwnic w nieruchomości położonej w K. przy ul. (...), ponadto mającego postać ingerencji we wspólną dla nieruchomości (...) i (...) ścianę nośną skutkującą wystąpieniem pęknięcia ścian w lokalu nr (...) nieruchomości położonej przy ul. (...) oraz pęknięć posadzki ceramicznej w lokalu nr (...) również w nieruchomości (...) tj. od popełnienia przestępstwa z art. 164 § 2 k.k. w zw. z art. 163 § 1 pkt. 2 k.k.

Nadto, na podstawie art. 632 pkt. 1 k.p.k. w zw. z art. 640 k.p.k. Sąd orzekł o poniesieniu przez oskarżyciela subsydiarnego – Wspólnotę (...) w K. kosztów postępowania.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pełnomocnik oskarżyciela subsydiarnego zaskarżając go w całości. Na podstawie art. 438 pkt. 2 k.p.k. orzeczeniu zarzucił obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia w postaci:

1. art. 410 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę dowodów, przejawiającą się w:

- przyznaniu waloru wiarygodności zeznaniom świadka D. P. (1) w całości, pomimo, iż wbrew jego zeznaniom, wspólna ściana pomiędzy kamienicami nr 17 i 18 była objęta remontem, nie był używany ciężki sprzęt, a jednocześnie pominięcie przy poczynieniu ustaleń faktycznych podawanych przez niego okoliczności, co do wykopów głębinowych na wspólnym dla kamienic o numerach 17 i 18 podwórzu, wzdłuż budynku oficyny oraz możliwości osadzania się ścian budynków, bezpośrednio przyległych do wykopów,
- uznaniu za przydatną opinię biegłego N. S. z dnia 7 lipca 2014 roku, pomimo, iż opinia została wydana na podstawie materiałów dowodowych pozyskanych od D. P. (1), co czyni opinię stronnictwą, a nadto biegły nie odpowiedział na zadane mu pytania, wnioski opinii pozostają w sprzeczności ze stanem wynikającym z dokumentacji fotograficznej, a także z opinią techniczną K. J. oraz opinią biegłej H. T.,
- pominięciu opinii biegłej H. T., pomimo, iż opinia spełnia ustawowe wymogi oraz zgodnie z opinią realizowane roboty budowlane związane z remontem, przebudową i rozbudową budynku kamienicy nr (...) przy ul. (...) w K., stwarzały szczególne wysokie ryzyko powstania zagrożenia bezpieczeństwa i zdrowia ludzi, w szczególności upadku z wysokości, a także, że roboty zostały zrealizowane pomimo braku ważnej decyzji o pozwoleniu na budowę, bez ustanowienia odpowiedzialnego za prowadzenie robót kierownika budowy i inspektora nadzoru, bez prowadzenia dziennika budowy,
- pominięciu opinii technicznej nr 60/R mgr inż. K. J., rzeczoznawcy budowlanego, dotyczącej m.in. przyczyny powstania pęknięć wybranych fragmentów budynku przy ul (...),
- pominięciu ekspertyzy technicznej mgr inż. R. Z. dotyczącą ustalania przyczyny powstania pęknięć ścian w piwnicy budynku na terenie nieruchomości przy (...)w K.,

2. art. 172 k.p.k. poprzez nieuwzględnienie wniosku o dopuszczenie dowodu z konfrontacji biegłych H. T. i N. S., pomimo iż pomiędzy stanowiskami biegłych zachodzą istotne sprzeczności, mające znaczenie dla rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie,

3. art. 201 k.p.k. i art. 193 § 1 k.p.k. poprzez oddalenie wniosku o zasięgnięcie opinii uzupełniającej lub opinii innego biegłego, pomimo, iż pomiędzy opinią biegłej H. T. oraz biegłego N. S. zachodzi sprzeczność, a jednocześnie brak podstaw do zdyskwalifikowania opinii H. T.,

4. art. 170 § 1 pkt. 2 k.p.k. poprzez oddalenie wniosku o przesłuchanie w charakterze świadków mieszkańców kamienicy przy ul. (...) w K. tj. M. G., A. C. (1) , L. K. (1), A. W., a także A. R. oraz D. W. - (...)

5. art. 347 § 1 k.p.k., art. 74 § 1 k.p.k. oraz art. 176 § 4 k.p.k. poprzez niewłaściwe zastosowanie polegające na zastąpieniu wyjaśnień oskarżonych, złożonych bezpośrednio przed Sądem, pisemnym ustosunkowaniem się oskarżonych do przedstawianych im zarzutów, pomimo, iż jest to nieznanym ustawie sposób składania wyjaśnień przez oskarżonego w postępowaniu sądowym.

W konsekwencji tych zarzutów pełnomocnik oskarżyciela subsydiarnego, na podstawie art. 438 pkt. 3 k.p.k., wskazał na błąd w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę orzeczenia poprzez ustalenie, iż

6. oskarżeni nie uchybili realizacji obowiązków inwestorów w procesie budowlanym w kamienicy przy ul. (...) w K.,
7. oskarżeni jako inwestorzy nie opowiadali za sposób i prawidłowość, przeprowadzenia prac budowlanych, przebiegu prowadzonych robót, bowiem zlecali to innym osobom (uczestnikom procesu budowlanego - kierownikowi budowy i kierownikowi robót), posiadającym uprawnienia,
8. w trakcie prac remontowych w okresie od 2007 - 2011 roku nie doszło do nieprawidłowości w sposobie zabezpieczenia prac głębinowych oraz innych prac budowlanych, które to uchybienia stwarzały szczególne wysokie ryzyko powstania zagrożenia bezpieczeństwa i zdrowia ludzi, w szczególności upadku z wysokości,
9. poprzez przeprowadzenie i sfinansowanie przebudowy kamienicy pod nr (...) w K., oskarżeni nie spowodowali nawet potencjalnej możliwości zagrożenia zawalenia się budowli, pomimo ujawnienia się pęknięć i zarysowań na ścianie zewnętrznej tej kamienicy, a także rozszczelnienia ścian nośnych, zapadnięcia podłoża oraz rozwarstwienia konstrukcji schodów na poziomie piwnic w sąsiadującej kamienicy nr 17, a nadto ingerencji we wspólną dla kamienic ścianę nośną skutkującą wystąpieniem pęknięcia ścian w lokalu nr (...), ul. (...) oraz pęknięć posadzki ceramicznej w lokalu nr (...), (...)

Stawiając te zarzuty pełnomocnik oskarżyciela prywatnego wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, ewentualnie, z ostrożności procesowej, w przypadku nie podzielenia stanowiska pełnomocnika oskarżyciela w zakresie rozstrzygnięcia co do istoty sprawy (pkt. 1 wyroku), wniósł o zmianę pkt. 2 zaskarżonego wyroku, odnoszącego się do kosztów postępowania poprzez zwolnienie, na podstawie art. 624 § 1 k.p.k., oskarżyciela od obowiązku pokrycia kosztów postępowania karnego, albowiem wiąże się to z nadmierną uciążliwością dla Wspólnoty.

Jednocześnie wniósł o zwolnienie, na podstawie art. 624 § 1 k.p.k., oskarżyciela subsydiarnego od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów postępowania odwoławczego zainicjowanego niniejszą apelacją, albowiem uiszczenie ich byłoby zbyt uciążliwe ze względu na sytuację finansową oraz możliwości majątkowe Wspólnoty (...) w K..

Sąd odwoławczy zważył, co następuje:

Apelacja pełnomocnika oskarżyciela subsydiarnego Wspólnoty (...) w K. okazała się bezzasadna.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że ocena dowodów przeprowadzonych w toku postępowania pozostaje pod ochroną prawa procesowego (art. 7 k.p.k.) gdy zostaje poprzedzona ujawnieniem w toku rozprawy głównej całokształtu okoliczności sprawy (art. 410 k.p.k.) i to w sposób podyktowany obowiązkiem dochodzenia prawdy (art. 2 § 2 k.p.k.). Sąd winien rozważyć wszystkie okoliczności sprawy przemawiające zarówno na korzyść jak i na niekorzyść oskarżonego (art. 4 k.p.k.) oraz wyczerpująco i logicznie – z uwzględnieniem wskazań wiedzy oraz doświadczenia życiowego uargumentować swoje przekonanie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku (art. 424 § 1 pkt. 1 k.p.k.). W ramach realizacji zasady zawartej w art. 7 k.p.k. sąd ma bowiem prawo uznać za wiarygodne zeznania świadka (lub wyjaśnienia oskarżonego), co do niektórych przedstawionych przez niego okoliczności, pod warunkiem jednak, że swoje stanowisko w tej kwestii w sposób przekonujący uzasadni.

W ocenie Sądu odwoławczego dokonana przez Sąd I instancji ocena dowodów, odnośnie braku możliwości przypisania oskarżonemu czynu z art. 164 § 2 k.p.k. w zw. z art. 163 § 1 pkt. 2 k.k., w przewarżającej mierze spełnia przedstawione powyżej wymagania. Jedynie ocena dowodu z zeznań D. P. (1) w części dotyczącej zakresu przeprowadzanych prac przy ul. (...) wzbudziła wątpliwości Sądu odwoławczego. Zważyć jednak należy, że nie skutkowało ono poczynieniem błędnych ustaleń faktycznych albowiem w tym zakresie Sąd Rejonowy oparł się o opinię sporządzoną przez inż. N. S.. Nadto stwierdzone w toku kontroli instancyjnej naruszenie przepisu postępowania karnego tj. art. 176 k.p.k. nie miało wpływu na treść zapadłego rozstrzygnięcia.

W tym miejscu Sąd odwoławczy chciałby także wskazać, że przedstawione przez Sąd I instancji rozważania prawne dotyczące znamion przestępstwa zarzucanego oskarżonym są prawidłowe, a jednocześnie zostały przedstawione w sposób wyczerpujący i jednoznaczny. Sąd Okręgowy w pełni je podziela i nie widzi potrzeby ponownego ich powtarzania w treści niniejszego uzasadnienia. Wystarczające będzie zatem wskazanie, że dla pociągnięcia A. F. oraz M. F. do odpowiedzialności karnej za popełnienie przestępstwa z art. 164 § 2 k.p.k. w zw. z art. 163 § 1 pkt. 2 k.k. konieczne było przede wszystkim ustalenie, iż spowodowali bezpośrednie niebezpieczeństwo zdarzenia zagrażającego życiu lub zdrowiu wielu osób, tj. mieszkańców budynku położonego w K. przy ul. (...), albo mienia w wielkich rozmiarach mającego postać możliwości zawalenia się budowli położonej w K. przy ul. (...). Bezpośrednie niebezpieczeństwo w rozumieniu art. 164 k.k. to niebezpieczeństwo grożące wprost, bez konieczności włączenia się dalszego impulsu ze strony sprawcy, bądź dodatkowej przyczyny, co oznacza tak zaawansowaną sytuację, że można w zasadzie mówić

o bliskim skutku (post. SN z 28.11.2003 r., IV KK 23/03). Wskazać więc trzeba, że w żadnej z opinii biegłych sporządzonych na potrzeby postępowań prowadzonych przez Prokuraturę Rejonową w Kaliszu (sygn. akt 1 Ds. 2051/10 oraz 1 Ds. 981/13) nie stwierdzono bezpośredniego niebezpieczeństwa zawalenia budowli.

W szczególności z wniosków opinii inż. N. S. sporządzonej

w dniu 7 lipca 2014 r. wynika, iż remonty, prace budowlane i modernizacyjne na terenie obiektu nie wpłynęły negatywnie na stan techniczny budynku nr (...) oraz nie stanowiły zagrożenia dla zdrowia i życia osób korzystających z terenu przyległego do placu budowy (s. 22 i 23 opinii). Nadto, przeprowadzone prace w znacznym stopniu podniosły walory jakościowe i techniczne parametry wytrzymałościowe budynku nr (...) oraz korzystnie wpłynęły na stan pracy statycznej obiektów z nim bezpośrednio sąsiadujących. Sąd odwoławczy zauważa także, że biegły przeprowadził wizję lokalną w budynku przy ulicy (...), gdzie zapoznał się ze stanem technicznym elewacji budynku, mieszkania nr (...) zajmowanego przez A. C. (2), mieszkania nr (...) zajmowanego przez L. K. (2) oraz piwnic i klatki schodowej (s. 9-15 opinii). Biegły ujawnił wówczas szereg pęknięć na ścianach, podłogach

i schodach, które mogły powstać na skutek odkształceń postaciowych ścian spowodowanych brakiem dylatacji ściennej sąsiednich budynków, oddziaływaniem elementów konstrukcji stropowej międzykondygnacyjnej, jak i wpływem ewentualnych drgań podczas prowadzonych prac remontowych na przyległych do ściany budynkach. Żadnego jednak z ujawnionych uszkodzeń biegły nie określił jako stwarzającego niebezpieczeństwo zawalenia budowli, a tym bardziej by było ono bezpośrednie (co też znalazło odzwierciedlenie we wnioskach opinii). Nadto biegły ustalił, że pęknięcia ścian i schodów (piwnicy i klatki schodowej) powstały w latach 1953/1954 na skutek wycieku wody z instalacji wodociągowej. Z upływem czasu następowało powiększenie szczelin obniżenie poziomu fragmentu odspojonej posadzki. W konsekwencji biegły wskazał, że w/w uszkodzenia nie powstały w związku z prowadzonymi robotami budowlanymi na terenie budynku nr (...). Biegły w drodze rozmowy telefonicznej dokonał też ustalenia stanu technicznego ścian mieszkania nr (...) (s. 15 opinii). Nie jest więc tak, jak podnosi skarżący we wniesionej apelacji, że biegły ograniczył oględziny wyłącznie do mieszkań nr (...) zaś pominął pozostałe lokale oraz części wspólne. W tym miejscu wskazać trzeba, że zarzut skarżącego iż w/w opinia została w całości lub też w znacznej mierze opracowana

w oparciu o dokumenty dostarczone przez D. P. (1) okazał się oczywiście chybiony. Przede wszystkim biegły mógł się zapoznać ze wszystkimi dokumentami dotyczącymi przeprowadzanych prac budowlanych i remontowych, a znajdującymi się w aktach postępowania przygotowawczego, w tym z opinią mgr. inż. H. T.. Nadto, o czym była już mowa powyżej, dokonał oględziny budynku przy ul. (...) w zakresie, w jakim na budynku tym widoczne były pęknięcia lub inne rodzaju uszkodzenia. Wizji lokalnej został także poddany budynek przy ulicy (...), a więc będący przedmiotem prowadzonych prac. Dokumenty i inne materiały zostały wreszcie przedłożone biegłemu przez „Usługi (...) K., która administruje budynkiem nr (...) (s. 2-4 opinii). Dowodem na powyższe jest chociażby treść załączników opinii inż. N. S., wśród których znajduje się opinia techniczna sporządzona przez inż. K. J. oraz ekspertyza techniczna sporządzona przez R. Z., które zostały opracowane na zlecenie „Usługi (...) w K.. Przechodząc dalej, o nieprzydatności opinii biegłego nie można wnioskować – tak jak to czyni skarżący,

w oparciu o znajdującą się w aktach sprawy dokumentację fotograficzną obrazującą pęknięcia na różnych ścianach i podłogach budynku nr (...). Powyższe może bowiem być skutkiem różnych przyczyn, także niezależnych od prac prowadzonych

w budynku nr (...). Jednocześnie nie świadczą one z góry o wystąpieniu bezpośredniego niebezpieczeństwo zawalenia budowli. Wreszcie o wadliwości opinii nie można wnioskować w oparciu o fakt, iż pozostaje ona sprzeczna (w całości lub w części)

z inną opinią znajdującą się w aktach, której wnioski strona uznaje za właściwe. Przypomnieć trzeba, że procedura karna nie daje ani stronom (ale też sądowni) prawa do jednostronnego, arbitralnego zdyskwalifikowania opinii biegłego bez wykazania, że jest ona niepełna lub niejasna albo została sporządzona nierzetelnie. Dla skutecznego zakwestionowania opinii biegłego konieczne jest wykazanie przesłanek z art. 201 k.p.k., takiej zaś argumentacji skarżący nie przedstawił we wniesionym środku odwoławczym. Nie sformułował ich także w chwili formułowania wniosku dowodowego o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego. Podniesiony przez skarżącego zarzut obraży art. 201 k.p.k. i art. 193 § 1 k.p.k. okazał się więc chybiony. W konsekwencji należy uznać, iż Sąd Rejonowy zasadnie opinię biegłego

inż. N. S. uznał za przydatną dla niniejszego postępowania

i w oparciu o jej wnioski poczynił ustalenia faktyczne. Opinia ta odnosi się w sposób pełny oraz zrozumiały do wszystkich kwestii postawionych biegłemu do rozważenia oraz wyjaśnienia. Sformułowane wnioski są jednoznaczne, zrozumiałe oraz w sposób logiczny oraz przekonujący przedstawione i uargumentowane. Jednocześnie słusznie zauważył Sąd Rejonowy, iż to właśnie ta opinia została opracowana o szerszy materiał dowodowy niż opinia przygotowana przez mgr. inż. H. T., a przez to także wykonana analiza uwzględnia w możliwie pełny sposób aspekty zagadnienia związane z przedmiotową sprawą.

Niemniej jednak zauważyć trzeba, że także z opinii biegłej mgr. inż. H. T. nie wynika, by prace wykonywane przy ulicy (...) spowodowały bezpośrednie niebezpieczeństwo zawalenia budowli czy to (...) Biegła stwierdziła jedynie, że zaprojektowane i realizowane roboty budowlane dotyczące zabudowy podwórza stwarzały szczególnie wysokie ryzyko powstanie zagrożenia bezpieczeństwa ludzi, w szczególności przysypania ziemią oraz że roboty budowlane związane z remontem, przebudową i rozbudową budynku kamienicy

i oficyny stwarzały szczególnie wysokie ryzyko powstania zagrożenia bezpieczeństwa ludzi w szczególności upadku z wysokości (s. 68-69 tomu I opinii). Skarżący

w zarzucie sformułowanym w pkt. 1.1 apelacji zdaje się nie zauważać, że treść przedstawionych przez biegłą wniosków pozostaje różna od przedmiotu niniejszego postępowania i w szczególności nie pozwala na wywnioskowanie, iż ze względu na wykonywane prace przy budynku nr (...) wystąpiło bezpośrednie niebezpieczeństwo jego zawalenia. Nadto, nawet powiązanie (z większą lub mniejszą pewnością) przez biegłą pęknięć i szczelin ujawnionych w budynku nr (...) z prowadzonymi w sąsiednim budynku prac budowlanych i remontowych nie skutkowało sformułowaniem wniosku o grożącym mieszkańcom budynku nr (...) niebezpieczeństwie (s. 54-60 opinii). Sąd odwoławczy zauważa także, że biegła przedstawiła szereg robót naprawczych, które należałoby przeprowadzić w budynku nr (...) po upewnieniu się, że powstałe uszkodzenia ustabilizowały się i nie postępują dalej. Także to stwierdzenie nie pozwala na przyjęcie, iż doszło do niebezpieczeństwa zawalenia się budowli, a więc tym bardziej iż miało ono charakter bezpośredni.

Odnosnie zaś zarzutu naruszenia art. 172 k.p.k. wskazać trzeba, że przepis ten nie nakłada na sąd obowiązku przeprowadzenia konfrontacji w każdej sytuacji pojawienia się w relacjach poszczególnych przesłuchiowanych osób niejasności czy rozbieżności. Jednoczesne przesłuchanie osób jest czynnością fakultatywną, uzależnioną od oceny organu procesowego, który powinien z tego korzystać wówczas, gdy może się to przyczynić do wyjaśnienia sprzeczności i prawidłowego ustalenia stanu faktycznego. Chodzi więc o użyteczność tej czynności przy dokonaniu prawdziwych ustaleń faktycznych. Wymieniony cel organy postępowania mogą osiągnąć także na etapie oceny dowodów, poprzez uznanie niektórych z nich za wiarygodne, a innych za niewiarygodne. Konfrontacja nie stanowi więc jedyne sposobu eliminowania sprzeczności w relacjach osób przesłuchiowanych. Jeszcze raz wskazać więc należy, że Sąd Rejonowy w sposób właściwy dokonał oceny dowodów z opinii inż. N. S. oraz mgr. inż. H. T. albowiem została przeprowadzona w sposób trafny i wyczerpujący. Powyższe skutkowało poczynieniem właściwych ustaleń faktycznych tak co do charakteru ujawnionych

w budynku nr (...) uszkodzeń, jak i zagrożenia jakie powodowały dla tego budynku i mieszkających w nim osób. Nadto, o czym już była mowa we wcześniejszej części uzasadnienia, opinii sporządzonych przez w/w biegłych nie sposób uznać za wzajemnie sprzeczne w zakresie tego, czy prace budowlane i remont w budynku nr (...) spowodowały bezpośrednie niebezpieczeństwo zawalenia budowli. Brak było więc między opiniami biegłych, rozbieżności o charakterze najbardziej istotnym dla ustalenia odpowiedzialności karnej oskarżonych, których wyjaśnieniu miałyby – stosownie do przepisu art. 172 k.p.k. – służyć konfrontacja biegłych.

Odnosząc się do dokonanej w sprawie oceny dowodów oraz podniesionego zarzutu naruszenia art. 7 k.p.k. Sąd Okręgowy zauważa, że ze względu na charakter sprawy to dowody z dokumentów gromadzonych w czasie planowania i wykonywania prac przy budynku nr (...) oraz dowody z opinii biegłych miały szczególnie istotne znaczenie dla czynionych ustaleń. W szczególności w dokumentacji administracyjnej oraz budowlanej znajdują się wszelkie informacje co do planowania oraz realizacji poszczególnych etapów prac budowlanych i remontowych budynku nr (...). Z dokumentów tych wynika także jakie zastrzeżenia względem prowadzonych prac zgłaszali członkowie Wspólnoty budynku nr (...), w tym jakie uszkodzenia budynku zostały w tym okresie dostrzeżone. W tej sytuacji zasadnie Sąd Rejonowy na podstawie art. 170 § 1 pkt. 2 k.p.k. oddalił wniosek dowodowy o przesłuchanie w charakterze świadków M. G., A. C. (2), L. K. (2), A. W., A. R. oraz D. W. albowiem okoliczności, które miały zostać udowodnione, a wskazane w piśmie pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego z dnia 1 grudnia 2016 r. (k. 233 i n.), wynikają częściowo

z dołączonych dokumentów. Słusznie Sąd Rejonowy uznał także, że pozostała ich część nie miała znaczenia dla rozstrzygnięcia skoro miała przede wszystkim dotyczyć sposobu przedstawiania przez oskarżonych członkom Wspólnoty budynku nr (...), planowanej inwestycji oraz konsultowania jak będzie prowadzona. Jeszcze raz podkreślić trzeba, że przedmiotem postępowania było ustalenie, czy oskarżeni spowodowali bezpośrednie niebezpieczeństwo zdarzenia zagrażającego życiu lub zdrowiu wielu osób, tj. mieszkańców budynku położonego w K. przy ul. (...), albo mienia w wielkich rozmiarach mającego postać możliwości zawalenia się budowli położonej w K. przy ul. (...), nie zaś, czy w sposób właściwy konsultowali planowaną i wykonywaną inwestycję. Niezasadnie skarżący zarzuca również Sądowi I instancji uchybienie przepisowi art. 170 § 1 pkt. 2 k.p.k.

z uwagi na oddalenie wniosku o przesłuchanie D. W. – (...). Skoro bowiem akta sprawy zawierały komplet dokumentacji projektowej, dokumentacji zgromadzonej na etapie wykonywania inwestycji oraz wydane w tym zakresie zezwolenia i decyzje, to przesłuchanie w/w świadka nie było konieczne. Skarżący wnosząc o przesłuchanie w/w świadka nie wskazał przy tym, by posiadane przez świadka informacje wykraczały poza te wynikające ze zgromadzonych dokumentów lub by też w jakimś zakresie je podważały.

Nadto skarżący zarzucił Sądowi niezasadne pominięcie opinii(...) mgr. inż. K. J. oraz ekspertyzy mgr. inż. R. Z.. Wskazać więc trzeba, że wykonanie w/w opinii zostało zlecone przez „Usługi (...)” w K. nie zaś Sąd. W tej sytuacji Sąd nie miał wpływu na określenie przedmiotu tych opinii. Ekspertyza mgr. inż. R. Z. dotyczyła ustalenia przyczyn powstania pęknięć ścian w piwnicy budynku na terenie nieruchomości przy ulicy (...). W jej wnioskach wskazał m. in. że powstałe uszkodzenia ściany i posadzki są wynikiem osiadania gruntu nasypowego na którym opiera się fundament ściany i na którym spoczywa zapadnięta posadzka, w wyniku dostania się do niego wody z wnętrza budynku lub

z miejsca położonego w najbliższym sąsiedztwie ściany (s. 10 ekspertyzy). Dalej mgr. inż. R. Z. wskazał, że dokonanie wykopów na posesji nr (...) nie mogło mieć wpływu na sugerowane powstanie obsunięcia gruntu i spowodowanie zaobserwowanych uszkodzeń (s. 11 ekspertyzy). Opinia (...) mgr. inż. K. J., także miała wyjaśnić przyczyny powstania pęknięć w budynku nr (...). Według sporządzającego opinię pęknięcia i zarysowania widoczne na budynku były spowodowane różnicą osiadań dwóch sąsiadujących ze sobą różnych układów obciążeniowych oraz zastosowaniem schematu statycznego budynku przy ulicy (...) (pęknięcia te mają charakter eksploatacyjny; s. 14 opinii). W zakresie zaś piwnicy mgr. inż. K. J. stwierdził, iż powstałe uszkodzenia są wynikiem osiadania ściany, które mogło zostać spowodowane lokalnym osunięciem gruntu na działce ewidencyjnej (...), stanem podłoża gruntowego w poziomie posadowienia budynku nr (...) i wpływu na to podłoże prowadzonej na sąsiedniej nieruchomości inwestycji lub też mogło nie być związane z w/w przyczynami a stwierdzone uszkodzenia mogły powstać przed rozpoczęciem prac na sąsiedniej działce (s. 15-16 opinii). Z powyższego jasno wynika, że biegli nie stwierdzili odnośnie badanych uszkodzeń, by powodowały one niebezpieczeństwo zawalenia się budynku nr (...) lub też (...) Co więcej, opiniujący nie stwierdzili

w sposób kategoryczny, że stwierdzone uszkodzenia w budynku nr (...) są wynikiem prac prowadzonych na sąsiedniej działce. Także ze względu na przedmiot i zakres przywołanych powyżej opinii nie sposób uznać ich za istotne dla niniejszego postępowania. W końcu wskazać trzeba, że opisane opinie stały się podstawą opinii inż. N. S., który zapoznał się z ich treścią oraz sformułowanymi w nich wnioskami (s. 14 opinii).

Słuszny natomiast okazał się podniesiony przez skarżącego zarzut naruszenia art. 176 k.p.k. W myśl art. 176 § 1 k.p.k. w postępowaniu przygotowawczym oskarżonemu należy, na żądanie jego lub jego obrońcy, umożliwić w toku przesłuchania złożenie wyjaśnień na piśmie. Podkreślenia przy tym należy, że zwrot "w toku przesłuchania" oznacza, iż winny być one sporządzone w trakcie ustnego przesłuchania. Wyjaśnienia składane przez oskarżonego w formie pisemnej nie mają samoistnego bytu, ale stanowią załącznik do protokołu przesłuchania oskarżonego (art. 176 § 4 k.p.k.), wyjaśnienia te mają charakter komplementarny. Nie jest zatem możliwe złożenie pisemnych wyjaśnień bez sporządzenia protokołu przesłuchania. Dopiero spełniające te wymogi pisemne wyjaśnienia oskarżonego stanowią pełnoprawny dowód w sprawie. Powyższe dotyczy jednak wyłącznie postępowania przygotowawczego. Wyjątek wskazany w art. 176 k.p.k. nie może zostać rozciągnięty na postępowanie przed sądem (wyr. SN z 30.06.2016 r., WA 6/16). W niniejszej sprawie pisemne wyjaśnienia oskarżonych, załączone do pisma obrońcy z dnia 2 stycznia 2017 r., złożone zostały na sądowym etapie postępowania (k. 244-246v). Już tylko z tego powodu nie mogły stanowić dowodu, w oparciu o który sąd dokonuje ustaleń faktycznych. Niemniej jednak uchybienie to nie miało wpływu na treść wydanego wyroku skoro Sąd Rejonowy zasadnicze dla zapadłego rozstrzygnięcia ustalenia poczynił w oparciu o opinię inż. N. S. oraz dokumentację projektową, budowlaną i administracyjną zgromadzoną podczas realizacji inwestycji ulicy (...). Także niezbyt wnikliwa ocena dowodu z zeznań D. P. (1) nie miała wpływu na wydane orzeczenie. Relacje w/w świadka, jakkolwiek w zasadniczej mierze zasługujące na wiarę, w zakresie jednak, w jakim świadek zaprzeczał wykonywaniu prac remontowych dotyczących wspólnej ściany budynków nr (...) (k. 251) pozostają w sprzeczności choćby opinią inż. N. S. (s. 14 opinii). Jeszcze raz podkreślić jednak trzeba, że to przede wszystkim dokumentacja rozbudowy i remontu budynku nr (...) oraz opinia inż. N. S. stały się podstawą czynionych ustaleń.

Kolejnym z zarzutów sformułowanych przez skarżącego jest zarzut błędnych ustaleń faktycznych. W szczególności pełnomocnik oskarżyciela subsydiarnego zarzucił Sądowi Rejonowemu błędne ustalenie, że oskarżeni dokonując przebudowy kamienicy pod nr (...) nie spowodowali nawet potencjalnej możliwości zagrożenia zawalenia się budowli, pomimo ujawnienia pęknięć i zarysowań, a także rozszczelnienia ścian nośnych, zapadnięcia podłoża oraz rozwarstwienia konstrukcji schodów. W powyższym zakresie ponownie należy odwołać do opinii sporządzonej przez inż. N. S.. Z jej wniosków wynika, iż remonty, prace budowlane i modernizacyjne na terenie obiektu nr(...) nie wpłynęły negatywnie na stan techniczny budynku nr (...) oraz nie stanowiły zagrożenia dla zdrowia i życia osób korzystających z terenu przyległego do placu budowy (s. 22 i 23 opinii). Skarżący we wniesionej apelacji nie przedstawił takich argumentów i twierdzeń, które by skutecznie podważyły sformułowane przez biegłego wnioski dlatego też zasadnie Sąd Rejonowy wnioski opinii uwzględnił przy czynionych ustaleniach. Dodać jedynie należy, że także z opinii i ekspertyz mgr. inż. H. T., mgr. inż. K. J. oraz mgr. inż. R. Z. nie wynika, by wykonywane prace wywołały bezpośrednie niebezpieczeństwo zawalenia się budynku. Bezzasadne okazały się także pozostałe zarzuty skarżącego względem czynionych ustaleń faktycznych. W tym miejscu wskazać jednak trzeba, że dotyczą one takich ustaleń, które miały mniejsze znaczenie dla zapadłego rozstrzygnięcia. Skoro bowiem działania oskarżonych nie spowodowały bezpośredniego niebezpieczeństwa zawalenia się budowli, to drobiazgowo rozstrzyganie o prawidłowości prowadzonych prac, ich zgodności z projektem oraz uchybieniu obowiązkom inwestorów w procesie budowlanym zdaje się bezprzedmiotowe. Niemniej jednak zaznaczyć trzeba, że według opinii inż. N. S. wykonywane roboty na terenie obiektu kubaturowego przy ulicy (...) przeprowadzone były zgodnie z zatwierdzoną dokumentacją projektową i innymi proceduralnie wymaganymi dokumentami technicznymi (s. 7 opinii). Nadto oskarżonym zarzucono popełnienie przestępstwa z art. 164 § 2 k.p.k. w zw. z art. 163 § 1 pkt. 2 k.k. ze względu na spowodowanie bezpośredniego niebezpieczeństwa zawalenia się budowli nie zaś niedopełnienie obowiązków z zakresu bhp przy wykonywanych pracach budowlanych.

Reasumując, przeprowadzona przez Sąd Rejonowy ocena dowodów okazała się w przeważającej mierze trafna, wyczerpująca oraz właściwie i przekonująco uzasadniona, a poczynione na ich podstawie ustalenia faktyczne

prawidłowe. Jednocześnie zarzuty skarżącego miały w znacznej części charakter polemiczny, nie odnosiły się bowiem do całego zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego

i ustaleń Sądu lecz tylko do pewnej ich części. Podnoszone zarzuty często sprowadzały się jedynie do zaprzeczenia ustaleniom faktycznym i przedstawionej przez Sąd Rejonowy ocenie dowodów. Powyższe nie mogło doprowadzić do uwzględnienia wniosków apelacyjnych skarżącego.

Sąd Okręgowy nie przychylił się również do wniosku skarżącego o zmianę pkt. 2 zaskarżonego wyroku, w którym Sąd I instancji oskarżyciela subsydiarnego obciążył kosztami postępowania. Zgodnie z art. 624 § 2 k.p.k. przepis § 1 (dotyczący zwolnienia z obowiązku pokrycia kosztów sądowych należnych Skarbowi Państwa) stosuje się odpowiednio do oskarżyciela prywatnego w razie rozpoznania sprawy bez zachowania wymagań określonych w art. 621 § 1 k.p.k. Kwestia zwolnienia oskarżyciela na podstawie art. 624 § 2 k.p.k. będzie aktualizowała się zatem jedynie wówczas, gdy postępowanie w sprawie z oskarżenia prywatnego toczyło się bez uiszczenia zryczałtowanej równowartości wydatków (art. 621 § 1 k.p.k.), zarówno wtedy, gdy na podstawie art. 623 k.p.k. oskarżyciel prywatny został zwolniony od obowiązku jej wyłożenia, jak i gdy było to wynikiem przeoczenia ze strony sądu. Dodać trzeba, że przepisy odnoszące się do kosztów procesu w sprawach z oskarżenia prywatnego mają odpowiednie zastosowanie w sprawach z oskarżenia publicznego, w których akt oskarżenia wniósł oskarżyciel posiłkowy – art. 640 k.p.k. Skoro zatem oskarżyciel wniósł zryczałtowaną wysokość wydatków (300 zł), to brak było podstaw do zastosowania art. 624 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 640 k.p.k.

Mając na względzie wszystkie przedstawione powyżej okoliczności, Sąd odwoławczy – nie znajdując przy tym uchybień określonych w art. 439 k.p.k. lub art. 440 k.p.k., podlegających uwzględnieniu z urzędu i powodujących konieczność zmiany bądź uchYLENIA zaskarżonego rozstrzygnięcia – na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. orzekł jak w wyroku.

W oparciu o art. 636 § 1 i 3 k.p.k. w zw. z art. 640 k.p.k. i § 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2003 r. w sprawie wysokości i sposobu obliczania wydatków Skarbu Państwa w postępowaniu karnym (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r., poz. 663) Sąd zasądził od oskarżyciela subsydiarnego na rzecz Skarbu Państwa wydatki za postępowanie odwoławcze w kwocie 20 zł. W ocenie Sądu uiszczenie tej kwoty nie będzie nadmiernie uciążliwie dla oskarżyciela. Nadto, na podstawie art. 636 § 1 i 3 k.p.k. w zw. z art. 640 k.p.k. oraz § 11 ust. 2 pkt. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1800) Sąd zasądził od oskarżyciela subsydiarnego na rzecz oskarżonych A. F. oraz M. F. kwoty po 840 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym.

Robert Rafał Kwieciński Agata Wilczewska Iwona Złoty